

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ผลการทดสอบสมมติฐาน และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการแสวงหาสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสวงหาสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในด้าน

1. วัตถุประสงค์ แหล่งสารนิเทศ และวิธีการแสวงหาสารนิเทศ
2. รูปแบบ ภาษา และความทันสมัยของสารนิเทศ
3. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

การวิจัยนี้มีสมมติฐานคือ

1. การแสวงหาสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ใช้วิธีที่แตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ ระยะเวลาการปฏิบัติงานและระดับการศึกษา
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบ ภาษาและความทันสมัยแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และลักษณะเฉพาะบุคคล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การกำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตรส่วนกลางในปี พ.ศ. 2536 โดยไม่รวมผู้ลาศึกษาต่อต่างประเทศ และเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ 5 ถึงระดับ 7 รวม 303 คน จากจำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้งหมด 1,244 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane วิธีสุ่มตัวอย่างเป็นรายคนใช้วิธีจับฉลากตามรายชื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างในกองต่างๆ ที่ตั้งอยู่ที่กรมส่งเสริมการเกษตร บางเขน กรุงเทพฯ ด้วยตนเอง ส่วนสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งทางไปรษณีย์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน 2536 - 22 กรกฎาคม 2536 เพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งให้แก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนรวม 303 ชุด ผลปรากฏว่าได้รับคืนมา 235 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 230 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 75.91 ของแบบสอบถามที่จัดส่งไปทั้งหมด

เมื่อจำแนกตามกองที่สังกัดพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาค ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนมามากที่สุด (75 ชุด) รองลงมาคือ กองขยายพันธุ์พืช (68 ชุด) กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (30 ชุด) กองส่งเสริมพืชสวน (16 ชุด) กองส่งเสริมพืชไร่ (15 ชุด) กองแผนงาน (14 ชุด) กองพัฒนาการบริหารงานการเกษตร (8 ชุด) และ กองส่งเสริมธุรกิจเกษตร (4 ชุด)

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ผลปรากฏว่า แบบสอบถามที่ได้รับจากนักวิชาการเกษตรมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 74.8) รองลงมาคือ เจ้าพนักงานการเกษตร (ร้อยละ 10.9) และหัวหน้าฝ่าย (ร้อยละ 7.4)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ 6 ตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 43.5) รองลงมาคือ ระดับ 5 (ร้อยละ 32.2) และระดับ 7 (ร้อยละ 24.3)

จากการจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงานปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี ตอบแบบสอบถามกลับมามากที่สุด (ร้อยละ 60.0) รองลงมาคือ ระยะเวลา 7 ปี - 10 ปี (ร้อยละ 17.8) และระยะเวลา 3 ปี - 6 ปี (ร้อยละ 14.4)

วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน คำตอบ
จำนวนสูงสุด (ร้อยละ 13.8) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกร รองลงมาคือ
เพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางการเกษตร (ร้อยละ 13.4) ด้วยจำนวนใกล้เคียงกัน ที่เป็นเช่นนี้
อาจเป็นเพราะการติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก้าวทันกับวิทยาการ
ที่ทันสมัย และสามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกรได้ ส่วนวัตถุประสงค์
ถัดมา ได้แก่ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการ (ร้อยละ 12.5) จากผลการวิจัย
ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกรเป็น
ลำดับแรก อาจเป็นเพราะว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ระบุหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ
เกษตรไว้อย่างชัดเจนว่ามีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรแก่เกษตรกร ดังนั้น เจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตรจึงต้องแสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์นี้เป็นลำดับแรก

แหล่งสารนิเทศ

การแสวงหาสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้แสวงหาสารนิเทศแบ่งเป็น 3 ประเภท
คือ

1. แหล่งสารนิเทศสถาบัน ได้แก่ ห้องสมุดกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์สนเทศทางการเกษตรแห่งชาติ ศูนย์สนเทศงานวิจัยทางการเกษตร
แห่งชาติ ศูนย์เอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย ศูนย์สถิติ สังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
สมาคมป่าไม้แห่งประเทศไทย สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย และสมาคมดินและปุ๋ยแห่งประเทศไทย
2. แหล่งสารนิเทศบุคคล ได้แก่ ตนเอง เพื่อน (เพื่อน/ผู้ร่วมงาน) ผู้เชี่ยวชาญด้าน
วิชาการเฉพาะสาขา อาจารย์ด้านเกษตรกรรม และผู้นำเกษตรกร
3. แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ได้แก่ บทความในหนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และ
รายการวิทยุ

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรว่า แหล่งสารนิเทศทั้ง 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน แหล่งใดที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเห็นว่า มีประโยชน์ที่สุด ผลการวิจัยพบว่า แหล่งสารนิเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ แหล่งสารนิเทศบุคคล (ร้อยละ 37.0) รองลงมาคือ แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน (ร้อยละ 35.6) และแหล่งสารนิเทศสถาบัน (ร้อยละ 27.4)

การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันในระดับปานกลาง 6 แห่ง และระดับน้อย 3 แห่งดังนี้ ระดับปานกลาง ได้แก่ ศูนย์สถิติ สังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2.92) สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2.76) หอสมุดกรมส่งเสริมการเกษตร (2.51) สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย (2.45) สมาคมดินและปุ๋ยแห่งประเทศไทย (2.18) และศูนย์บริการเอกสารแห่งประเทศไทย (2.12) และระดับน้อย ได้แก่ ศูนย์สนเทศงานวิจัยทางการเกษตรแห่งชาติ (2.00) ศูนย์สนเทศทางการเกษตรแห่งชาติ (1.83) และสมาคมป่าไม้แห่งประเทศไทย (1.78) ผลการวิจัยแตกต่างจากผลการศึกษาของ Mudannayake (1989) ที่พบว่า หอสมุดทางการเกษตรเป็นแหล่งสารนิเทศสถาบันที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในศรีลังกาใช้แสวงหาสารนิเทศมากที่สุด

การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลในระดับมากที่สุด 1 แห่งคือ ตนเอง (4.02) ในระดับมาก 2 แห่ง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา (3.71) และเพื่อน (เพื่อน/ผู้ร่วมงาน) (3.56) ในระดับปานกลาง 2 แห่ง ได้แก่ ผู้นำเกษตรกร (2.85) และอาจารย์ด้านเกษตรกรรม (2.84) ผลการวิจัยใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ Shih and Evan (1991) ที่พบว่าแหล่งสารนิเทศบุคคลที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้มากที่สุดคือ ผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในการให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรนั้น นอกจากความรู้ที่ได้จากหนังสือ/ตำราแล้ว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังต้องอาศัยประสบการณ์ของทั้งตนเองและผู้เชี่ยวชาญประกอบกันอีกด้วย

การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนในระดับมาก 2 แห่ง ได้แก่ บทความในหนังสือพิมพ์ (3.77) และรายการโทรทัศน์ (3.60) และระดับปานกลาง 1 แห่งคือ รายการวิทยุ (2.56) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบทความในหนังสือพิมพ์ และรายการโทรทัศน์ให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

นอกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันบุคคล และสื่อมวลชนแล้ว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศอื่นด้วย แหล่งสารนิเทศอื่นที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาในระดับมากเพียงแห่งเดียวคือ สถานีทดลอง (3.28) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานีทดลองเป็นแหล่งสำคัญที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้ทดสอบพืชพันธุ์ต่างๆ ก่อนจะนำไปให้บริการแก่เกษตรกร อันจะส่งผลให้พืชพันธุ์ต่างๆ ที่ได้รับการทดสอบแล้วอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในทุกพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

วิธีการแสวงหาสารนิเทศ

วิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวนสูงสุด ใช้วิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 19.4) เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ ค้นจากบทความวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 14.5) และค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 14.0)

วิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวนสูงสุด ใช้วิธีการฟังบรรยาย อภิปราย และการประชุมต่างๆ (ร้อยละ 21.5) รองลงมาคือ สันทนาการกับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 19.1) และใช้ประสบการณ์ตนเอง (ร้อยละ 17.2)

วิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวนสูงสุด อ่านบทความจากหนังสือพิมพ์เป็นลำดับแรก (ร้อยละ 32.6) รองลงมาได้แก่ ดูรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 30.7) และฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ 20.3) ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจมาศ ปริวัฒน์ศักดิ์ (2525) ที่พบว่าเกษตรกรตำบลสนใจรับข่าวสารจากวารสาร หนังสือพิมพ์ และรายการเกษตรทางวิทยุ

นอกเหนือจากใช้วิธีแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน บุคคล และสื่อมวลชน แล้ว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังแสวงหาโดยสังเกตจากแปลงทดลอง ทัศนศึกษาดูงาน ศึกษาจากนิทรรศการและผลการวิจัย ติดตามการนิเทศงานในพื้นที่และสังเกตจากสภาพแวดล้อมด้วย

รูปแบบของสารนิเทศ

รูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาจำแนกเป็น 22 รูปแบบ ได้แก่ หนังสือ/ตำราภาษาไทย หนังสือ/ตำราภาษาต่างประเทศ วิทยานิพนธ์ภาษาไทย วิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ รายงานการค้นคว้า สํารวจและวิจัยภาษาไทย รายงานการค้นคว้า สํารวจและวิจัยภาษาต่างประเทศ รายงานการประชุมภาษาไทย รายงานการประชุมภาษาต่างประเทศ รายงานประจำปี พจนานุกรม สารานุกรม บรรณานุกรมเฉพาะสาขา บรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ หรือท้ายบทความ วารสารสารสังเขปและดรรชนี วัสดุทัศนวัสดุ ฐานข้อมูลทางการเกษตร คำบรรยาย อภิปราย บทสนทนา และสารนิเทศที่ได้จากการสังเกตจากสถานีทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศรูปแบบต่างๆ ในระดับมากที่สุด 2 รูปแบบ ระดับมาก 6 รูปแบบ ระดับปานกลาง 13 รูปแบบ และระดับน้อย 1 รูปแบบ ในระดับมากที่สุด ได้แก่ หนังสือ/ตำราภาษาไทย (4.19) และวารสารภาษาไทย (4.08) ในระดับมาก 6 รูปแบบ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย (4.00) รายงานการค้นคว้า สํารวจและวิจัยภาษาไทย (3.81) รายงานการประชุมภาษาไทย (3.67) วิทยานิพนธ์ภาษาไทย (3.47) คำบรรยาย อภิปราย บทสนทนา (3.38) รายงานประจำปี (3.33) ในระดับปานกลาง ได้แก่ วัสดุทัศนวัสดุ (2.78) สารนิเทศที่ได้จากการสังเกตจากสถานีทดลอง (2.78) หนังสือ/ตำราภาษาต่างประเทศ (2.76) ฐานข้อมูลทางการเกษตร (2.67) รายงานการค้นคว้า สํารวจและวิจัยภาษาต่างประเทศ (2.53) วารสารภาษาต่างประเทศ (2.45) พจนานุกรม (2.42) บรรณานุกรมเฉพาะสาขา (2.28) วิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ (2.24) รายงานการประชุมภาษาต่างประเทศ (2.21) สารานุกรม (2.18) วารสารสารสังเขปและดรรชนี (2.18) ในระดับน้อย 1 รูปแบบคือ หนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ (2.00) ผลการวิจัยแตกต่างจากผลการวิจัยของ Mudannayake (1989) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในประเทศศรีลังกาก็ใช้วารสารสารสังเขป บทวิจารณ์ และรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจัดหาให้เป็นส่วนมาก ซึ่งแสดงว่า

ข้อมูลที่อยู่ในรูปของบรรณานุกรม หนังสือและตำรามีเพียงพอแล้ว

ภาษาของสารนิเทศ

ภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสงทามี่ 2 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จากการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสงทามี่ สารนิเทศภาษาไทยในระดับมากที่สุด (4.34) และแสงทามี่ภาษาอังกฤษในระดับปานกลาง (2.36) ผลการวิจัยสอดคล้องกับรูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้มากที่สุดคือ หนังสือ/ตำราภาษาไทย และวารสารภาษาไทย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนต์ชัย โภกพิเชษฐ์ (2531) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องการเอกสารเผยแพร่ที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจน

ความทันสมัยของสารนิเทศ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสงทามี่หาความทันสมัยในช่วงต่างๆ ได้แก่ อายุการตีพิมพ์ 0-6 เดือน อายุการตีพิมพ์ 6 เดือน - 1 ปี อายุการตีพิมพ์ 1 ปี - 2 ปี และอายุการตีพิมพ์มากกว่า 2 ปี

ผลการวิจัยพบว่า ความทันสมัยที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสงทามี่ในระดับมากที่สุด 3 ช่วง และระดับปานกลาง 1 ช่วง ในระดับมากที่สุดได้แก่ สารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์ 0-6 เดือน (3.69) อายุการตีพิมพ์ 6 เดือน - 1 ปี (3.53) และอายุการตีพิมพ์ 1 ปี - 2 ปี (3.34) ในระดับปานกลางคือ อายุการตีพิมพ์มากกว่า 2 ปี (2.99) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องแสวงหาสารนิเทศที่มีความทันสมัยทันเหตุการณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในสภาวะวิกฤต เพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางกรมการเกษตร เพื่อค้นหาแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อให้เกิดกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการ เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อศึกษาวิจัย เพื่อใช้ประกอบการสัมมนาหรืออบรม เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกร และเพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม จึงต้องการสารนิเทศที่ตีพิมพ์ใหม่ๆ ซึ่งมีอายุการตีพิมพ์ไม่เกิน 2 ปี เป็นส่วนใหญ่

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศแบ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารนิเทศ ปัญหาที่เกิดจากตัวสารนิเทศ และปัญหาที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารนิเทศ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารนิเทศในระดับมาก 3 ประการ และระดับปานกลาง 3 ประการ ในระดับมาก ได้แก่ แหล่งสารนิเทศอยู่ห่างไกลมาก (3.47) แหล่งสารนิเทศไม่มีสารนิเทศที่แสวงหา (3.29) และแหล่งสารนิเทศมีสารนิเทศที่ต้องการน้อย (3.28) ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้ให้สารนิเทศไม่มีเวลาให้ (2.63) แหล่งสารนิเทศไม่มีเครื่องมือช่วยค้นอย่างเพียงพอ (2.62) และผู้ให้สารนิเทศไม่มีความรู้พอ (2.22) ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kaniki (1981) ที่พบว่า ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบมากจากแหล่งสารนิเทศคือ แหล่งสารนิเทศไม่สามารถตอบสนองความต้องการสารนิเทศได้อย่างสมบูรณ์

ปัญหาที่เกิดจากตัวสารนิเทศ

จากการศึกษาถึงปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศที่เกิดจากตัวสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาในระดับมาก 2 ประการ และระดับปานกลาง 1 ประการ ในระดับมาก ได้แก่ สารนิเทศเก่าและล้าสมัยเกินไป (3.31) และสารนิเทศที่ต้องการมักเป็นภาษาต่างประเทศ (3.16) ในระดับปานกลาง ได้แก่ สารนิเทศที่ต้องการไม่มีสารสังเขป (เรื่องย่อ) ทำให้ต้องอ่านทั้งฉบับ (2.85)

ปัญหาที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก 3 ประการ และในระดับปานกลาง 1 ประการ ในระดับมาก ได้แก่ อยู่ห่างไกลจากแหล่งสารนิเทศมาก (3.60) ต้องเสียเวลานานในการแสวงหา (3.51) และไม่ทราบว่าสารนิเทศที่ต้องการจะค้นได้จากแหล่งใด (3.14) ในระดับปานกลาง ได้แก่ ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง (2.98) ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมพงษ์ อักษรแก้ว อารง บุญประสัท และเลอพงศ์ ชูเทพ ซึ่งพบว่า ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบมากคือ ตัวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดความรู้ความชำนาญเนื่องมาจากไม่ได้เข้ารับการอบรม สัมมนา และฝึกงานจนมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการวิจัยครั้งนี้ทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า

1. การแสวงหาสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ใช้วิธีที่แตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และระดับการศึกษา
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบ ภาษา และความทันสมัยแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และลักษณะเฉพาะบุคคล

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ทดสอบว่าการแสวงหาสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ใช้วิธีที่แตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และระดับการศึกษา

จากการศึกษาวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันโดยใช้วิธีค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 19.4) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 18.0) และค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 15.0)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3 ปี - 6 ปี แสวงหาสารนิเทศโดยใช้วิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 20.5) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ค้นจากบัตรรายการ (ร้อยละ 14.3) และค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 13.4)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 7 ปี - 10 ปี แสวงหาสารนิเทศโดยใช้วิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 21.2) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 14.8) และค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 14.1)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แสวงหาสารนิเทศโดยใช้วิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 18.9) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ

ค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 14.9) และค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 13.2)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานดังนี้

ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีผลต่อวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพียงเล็กน้อย แม้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3 ปี - 6 ปี 7 ปี - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี แสวงหาสารนิเทศโดยวิธีถ่ายเอกสารและคัดลอกข้อความเป็นลำดับแรก แต่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเองเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับรองลงมา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี แสวงหาโดยถ่ายเอกสารและคัดลอกข้อความ (ร้อยละ 18.0) และค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 15.0) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3 ปี - 6 ปี แสวงหาโดยค้นจากบัตรรายการ (ร้อยละ 14.3) และค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 13.4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 7 ปี - 10 ปี แสวงหาสารนิเทศโดยค้นหาจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 14.6) และค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 14.1) ในขณะที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แสวงหาจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 13.2) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างช่วงกัน ต้องเลือกวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี ต้องการสารนิเทศเพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการเป็นลำดับแรก ดังนั้นการแสวงหาสารนิเทศด้วยตนเองจากแหล่งสารนิเทศจะทำให้สามารถได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและตรงความต้องการ

สำหรับวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล เมื่อศึกษาถึงวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลโดยใช้วิธีฟังการบรรยาย อภิปรายและการประชุมต่างๆ (ร้อยละ 21.4) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ สันทนาการกับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 20.0) ใช้ประสบการณ์

ตนเอง และสนทนากับผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน (ร้อยละ 18.6) เท่ากัน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3 ปี - 6 ปี แสวงหา
 สารนิเทศโดยใช้วิธีฟังการบรรยาย อภิปรายและการประชุมต่างๆ (ร้อยละ 22.4) เป็นลำดับแรก
 รองลงมาคือ สนทนากับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 21.1) และใช้ประสบการณ์ตนเอง (ร้อยละ
 16.5)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 7 ปี - 10 ปี แสวงหา
 สารนิเทศโดยใช้วิธีฟังการบรรยาย อภิปรายและการประชุมต่างๆ (ร้อยละ 22.3) เป็นลำดับแรก
 รองลงมาคือ สนทนากับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 17.6) ใช้ประสบการณ์ตนเอง และสนทนากับ
 ผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน (ร้อยละ 15.9) เท่ากัน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แสวงหา
 สารนิเทศโดยใช้วิธีฟังการบรรยาย อภิปรายและการประชุมต่างๆ (ร้อยละ 21.1) เป็นลำดับแรก
 รองลงมาคือ สนทนากับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 18.9) และใช้ประสบการณ์ตนเอง (ร้อยละ
 17.6)

เมื่อทดสอบสมมติฐานแล้วพบว่า ผลการวิจัยแตกต่างจากสมมติฐาน เพราะเจ้าหน้าที่
 ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ต่างก็ใช้วิธีการแสวงหาสารนิเทศ
 ด้วยวิธีเดียวกันคือ จากแหล่งสารนิเทศบุคคลโดยการฟังบรรยาย อภิปรายและการประชุมต่างๆ
 เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ สนทนากับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน และใช้ประสบการณ์ตนเอง ตามลำดับ

จากการพิจารณาวิธีการแสวงหาสารนิเทศสื่อมวลชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานช่วงต่างๆ พบว่า

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี แสวงหา
 สารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนและแหล่งสารนิเทศอื่นโดยใช้วิธีอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์
 (ร้อยละ 43.9) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ดูรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 36.6) และฟัง
 รายการวิทยุ (ร้อยละ 19.5)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3 ปี - 6 ปี แสวงหา
 สารนิเทศโดยใช้วิธีอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 45.8) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ
 ดูรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 38.9) และฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ 15.3)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 7 ปี - 10 ปี แสวงหา
สารนิเทศโดยวิธีอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 39.2) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ
ดูรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 36.3) และฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ 24.5)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แสวงหา
สารนิเทศโดยวิธีอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 40.3) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ
ดูรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 39.6) และฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ 20.1)

และเมื่อทดสอบสมมติฐานแล้วพบว่า ผลการวิจัยแตกต่างจากสมมติฐาน เพราะเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ต่างก็ใช้วิธีการแสวงหาสารนิเทศจาก
แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนด้วยวิธีเดียวกันคือ อ่านบทความจากหนังสือพิมพ์เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ
ดูรายการโทรทัศน์ และฟังรายการวิทยุ ตามลำดับ เมื่อทดสอบสมมติฐานว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ
เกษตรใช้วิธีการแสวงหาสารนิเทศแตกต่างกันตามระดับการศึกษาหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันดังนี้

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี แสวงหาสารนิเทศ
จากแหล่งสารนิเทศสถาบันโดยวิธีค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 20.0)
เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 16.0) ค้นจากบทคัดย่อ
วิทยานิพนธ์ ค้นจากบรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา และหยิบหนังสือ เอกสารที่ขึ้นหนังสือโดยไม่ใช้
เครื่องมือช่วยค้น (ร้อยละ 12.0) เท่ากัน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี แสวงหาสารนิเทศโดย
ใช้วิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 20.8) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ค้นหาสารนิเทศ
จากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 15.2) และค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 13.8)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี แสวงหาสารนิเทศ
โดยวิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 17.39) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ค้นจากบท
คัดย่อวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 15.7) และค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ
12.2)

เมื่อทดสอบสมมติฐานแล้วพบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อวิธีการแสวงหาสารนิเทศจาก
แหล่งสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี
แสวงหาสารนิเทศโดยวิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ เป็นลำดับแรก แต่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ
เกษตรระดับต่ำกว่าปริญญาตรี แสวงหาสารนิเทศโดยค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง
เป็นลำดับแรก ส่วนลำดับรองลงมา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่า
ปริญญาตรี ใช้วิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 16.0) ค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ค้น
จากบรรณานุกรมเฉพาะสาขา และหยิบหนังสือ เอกสารที่ขึ้นหนังสือโดยไม่ใช้เครื่องมือช่วยค้น
(ร้อยละ 12.0) เท่ากัน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี แสวงหา
โดยค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเอง (ร้อยละ 15.2) และค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์
(ร้อยละ 13.8) ส่วนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี
แสวงหาโดยค้นจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 15.7) และค้นหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศ
ด้วยตนเอง (ร้อยละ 12.2) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละระดับ
การศึกษามีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศต่างกัน ดังเช่นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ
ต่ำกว่าปริญญาตรี ต้องการสารนิเทศเพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางการเกษตร ดังนั้นจึงแสวงหา
สารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศด้วยตนเองเป็นลำดับแรก เพราะจะเป็นผลให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ
เกษตรติดตามข่าวสารได้อย่างต่อเนื่องและทันเหตุการณ์

ส่วนแหล่งสารนิเทศบุคคล เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับการศึกษาต่างๆ ใช้วิธี
แสวงหาดังนี้

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับต่ำกว่าปริญญาตรี แสวงหา
สารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล โดยวิธีฟังการบรรยาย อภิปรายและการประชุมร้อยละ
(27.0) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ใช้ประสบการณ์ตนเอง (ร้อยละ 23.0) ใช้เอกสารส่วนตัว
และสนทนากับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 15.4) เท่ากัน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี แสวงหาสารนิเทศ
โดยวิธีฟังการบรรยาย อภิปรายและการประชุมต่างๆ (ร้อยละ 21.8) เป็นลำดับแรก
รองลงมาคือ สนทนากับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 20.0) และใช้ประสบการณ์ตนเอง (ร้อยละ
17.8)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี แสวงหา
 สำนัเทศโดยใช้วิธีฟังการบรรยาย อภิปรายและการประชุมต่างๆ (ร้อยละ 27.0) เป็นลำดับ
 แรก รองลงมาคือ สันทนาการกับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 18.0) และสันทนาการกับผู้เชี่ยวชาญนอก
 หน่วยงาน (ร้อยละ 17.0)

เมื่อทดสอบสมมติฐานแล้ว พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระดับการศึกษาแตกต่าง
 กันแสวงหาสำนัเทศด้วยวิธีที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เพราะแม้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 ทุกระดับจะแสวงหาโดยวิธีฟังการบรรยาย อภิปรายและการประชุมต่างๆ เป็นลำดับแรก แต่ระดับ
 รองลงมาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาโดยวิธีแตกต่างกันเล็กน้อย คือ ในระดับต่ำกว่า
 ปริญญาตรี แสวงหาด้วยวิธีใช้ประสบการณ์ตนเอง และใช้เอกสารส่วนตัว แต่ระดับปริญญาตรีแสวงหา
 โดยการสนทนากับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน และใช้ประสบการณ์ตนเอง ในขณะที่ระดับสูงกว่าปริญญาตรี
 แสวงหาโดยการสนทนากับเพื่อน/ผู้ร่วมงาน และสันทนาการกับผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน ที่เป็นเช่นนี้
 อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับคุ้นเคยและแสวงหา
 สำนัเทศที่มีลักษณะของข้อมูลซึ่งแตกต่างกัน

ในขณะที่แหล่งสำนัเทศสื่อมวลชน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับการศึกษาต่างๆ
 ใช้วิธีการแสวงหาดังนี้

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุดในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
 แสวงหาสำนัเทศจากแหล่งสำนัเทศสื่อมวลชนโดยใช้วิธีอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ และดู
 รายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 38.9) เท่ากัน เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ
 22.2)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุดในระดับปริญญาตรี แสวงหา
 สำนัเทศโดยใช้วิธีอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 40.3) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ
 ดูรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 38.0) และฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ 21.3)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุดในระดับสูงกว่าปริญญาตรี
 แสวงหาสำนัเทศโดยใช้วิธีอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 42.6) เป็นลำดับแรก รองลง
 มาคือ ดูรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 39.0) และฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ 18.4)

เมื่อทดสอบสมมติฐานแล้วพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แสวงหาสารนิเทศด้วยวิธีไม่แตกต่างกัน คือ แสวงหาโดยอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ดูรายการโทรทัศน์ และฟังรายการวิทยุ

การทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ทดสอบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบ ภาษา และความทันสมัยแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และลักษณะเฉพาะบุคคล

รูปแบบของสารนิเทศ

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาในแต่ละวัตถุประสงค์ ปรากฏผลดังนี้

รูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาในแต่ละวัตถุประสงค์ ซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดในประเด็นตรงกันคือ รายงานการค้นคว้า สืบค้นและวิจัยภาษาไทย ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกร (ร้อยละ 6.3) เพื่อการนิเทศกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้ประกอบการสัมมนาหรืออบรม และเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ (ร้อยละ 6.2) เท่ากัน เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในสภาวะวิกฤต (ร้อยละ 6.1) เพื่อศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ (ร้อยละ 5.9) เท่ากัน ส่วนจำนวนรองลงมาคือ หนังสือ/ตำราภาษาไทย วารสารภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ภาษาไทย

หนังสือ/ตำราภาษาไทย ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการนิเทศกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร และเพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางการเกษตร (ร้อยละ 6.2) เท่ากัน เพื่อศึกษาวิจัย เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการ เพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ (ร้อยละ 5.9) เท่ากัน

วารสารภาษาไทย ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ (ร้อยละ 5.9) เท่ากัน

หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม และเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ (ร้อยละ 5.9) เท่ากัน

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แสวงหากับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศมีผลต่อรูปแบบของ สารนิเทศที่แสวงหาเพียงเล็กน้อย เพราะแม้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะมีวัตถุประสงค์ใน การแสวงหาสารนิเทศแตกต่างกัน แต่รูปแบบของสารนิเทศที่แสวงหาคลายคลึงกันคือ วัตถุประสงค์ เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกร (ร้อยละ 6.3) เพื่อการนิเทศกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้ประกอบการสัมมนาหรืออบรม และเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ (ร้อยละ 6.2) เท่ากัน เพื่อแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรในสภาวะวิกฤต (ร้อยละ 6.1) เพื่อศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และ วัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ (ร้อยละ 5.9) ต่างก็ใช้รูปแบบของสารนิเทศคือ รายงานการค้นคว้า สืบค้นและวิจัยภาษาไทยเหมือนกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรายงานการค้นคว้า สืบค้นและวิจัยภาษาไทย สามารถให้ข้อมูลได้ตรงกับความต้องการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการที่จะนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ มากที่สุด และ เป็นรูปแบบที่นำเชื่อถือได้ เพราะจัดทำโดยผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน

ส่วนรูปแบบของสารนิเทศที่เป็นหนังสือ/ตำราภาษาไทย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แสวงหาเพื่อการนิเทศกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร และเพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางการเกษตร (ร้อยละ 6.2) เท่ากัน เพื่อศึกษาวิจัย เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการ เพื่อพัฒนา สิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ (ร้อยละ 5.9) เท่ากัน ส่วนวารสารภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ภาษาไทยนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาเพื่อ พัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ (ร้อยละ 5.9) เท่ากัน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาให้ แก่เกษตรกรในสภาวะวิกฤต เพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางการเกษตร และเพื่อใช้ประกอบการ สัมมนาหรืออบรม ยังใช้รายงานประจำปีด้วย ส่วนสารนิเทศที่ได้จากสถานีทดลองนั้น เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรใช้เพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม และเพื่อจัดกิจกรรม ต่างๆ

จากสมมติฐานที่ว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบแตกต่างกัน ไปตามลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ กองที่สังกัด ตำแหน่ง ระดับ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และ ระดับการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกองต่างๆ แสวงหาปรากฏผลดังนี้ รูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกองต่างๆ แสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรกคือ หนังสือ/ตำราภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ กองส่งเสริมธุรกิจเกษตร (4.75) กองส่งเสริมพืชสวน (4.44) กองพัฒนาการบริหารงานการเกษตร (4.29) กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (4.24) สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาค (4.20) กองแผนงาน (4.14) และกองส่งเสริมพืชไร่นา (3.93) ส่วนจำนวนรองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ได้แก่ กองขยายพันธุ์พืช (4.16)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า กองที่สังกัดมีผลต่อรูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา เพราะเมื่อพิจารณาค่าของ F_{prob} ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่าค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นหนังสือภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาต่างประเทศ และวิทยานิพนธ์ภาษาไทยของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้ง 8 กอง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อนำไปทดสอบด้วยวิธีของเซฟเฟ เพื่อให้ทราบต่อไปว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศ 3 รูปแบบดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละกองมีค่าใดบ้างที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏว่า ไม่มีคู่ใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะแต่ละกองมีหน้าที่ความรับผิดชอบแตกต่างกันจึงต้องแสวงหาสารนิเทศรูปแบบต่างกันออกไป

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหารูปแบบของสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำแหน่งต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ รูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม (4.50) หัวหน้าฝ่าย (4.25) เจ้าพนักงานการเกษตร และผู้อำนวยการศูนย์ (4.17) เท่ากัน ส่วนจำนวนรองลงมาคือ หนังสือ/ตำราภาษาไทย วารสารภาษาไทย และรายงานการประชุมภาษาไทย หนังสือ/ตำราภาษาไทย ตำแหน่งที่แสวงหา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม (4.50) และนักวิชาการเกษตร (4.24) วารสารภาษาไทย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม (4.50) ส่วนรายงานการประชุมภาษาไทย ได้แก่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน (4.17)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีผลต่อรูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา เพราะเมื่อพิจารณาว่า F_{prob} ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นรายงานการค้นคว้า สํารวจและวิจัยภาษาไทยของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้ง 6 ตำแหน่ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อนำไปทดสอบด้วยวิธีเชฟเพ เพื่อให้ทราบว่ามีค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศรูปแบบดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละตำแหน่งว่ามีค่าใดบ้างที่แตกต่างกันปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นรายงานการค้นคว้า สํารวจและวิจัยภาษาไทยของนักวิชาการเกษตรและเจ้าพนักงานการเกษตรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักวิชาการเกษตรเป็นผู้ประมวลความรู้ ประยุกต์และพัฒนาความรู้ให้เอื้ออำนวยต่อการนำไปใช้ในพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นรายงานการค้นคว้า สํารวจและวิจัยมากกว่าเจ้าพนักงานการเกษตร ซึ่งมีหน้าที่หลักคือดำเนินงานให้บริการเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารนิเทศรูปแบบต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ รูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ หนังสือ/ตำราภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ 5 (4.32) ระดับ 6 (4.14) และระดับ 7 (4.13)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระดับของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีผลต่อรูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา เพราะเมื่อพิจารณาว่า F_{prob} ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นโสตทัศนวัสดุของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้ง 3 ระดับ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และเมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเพพบว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นโสตทัศนวัสดุของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ 5 และระดับ 7 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโสตทัศนวัสดุมีความจำเป็นต่องานบริการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรทำให้เข้าใจได้ง่าย ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับ 5 จึงจำเป็น

ต้องแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นโสตทัศน์วัสดุมากกว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ 6 และระดับ 7 ผลการทดสอบสมมติฐานยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญภา อริยเดช (2526) เอมอร หุ่นตรีกุล (2526) วันทนี ทิปรักษ์พันธุ์ (2526) วิเชียร ฉายศิริ (2526) และศุภานารถ เกตุเจริญ (2527) ที่พบว่าโสตทัศน์วัสดุรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ แผ่นโปร่งใส แผ่นภาพ และ สไลด์ ฯลฯ เป็นสื่อที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ และเมื่อต้องการทราบต่อไปว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศรูปแบบที่เป็นโสตทัศน์วัสดุของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละระดับว่ามีค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบโดยวิธีเซฟเฟ พรากฎว่าไม่มีค่าใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารนิเทศรูปแบบต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานช่วงต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ รูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ หนังสือ/ตำราภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยค่าตอบตามลำดับดังนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 7 ปี - 10 ปี (4.27) มากกว่า 10 ปี (4.18) และ 3 ปี - 6 ปี (4.12) ส่วนจำนวนรองลงมาคือ วารสารภาษาไทย ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี (4.28)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มีผลต่อรูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา เพราะเมื่อพิจารณา ค่าของ F prob ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศรูปแบบต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ช่วง ไม่มีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารนิเทศรูปแบบต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระดับการศึกษาต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ รูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดแตกต่างกันทั้ง 3 ระดับดังนี้

หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (4.43)

หนังสือ/ตำราภาษาไทย ได้แก่ ระดับปริญญาตรี (4.29)

วารสารภาษาไทย ได้แก่ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี (4.05)

ระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีผลต่อรูปแบบของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา เพราะเมื่อพิจารณาว่า F_{prob} ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นรายงานการค้นคว้า สืบค้นและวิจัยภาษาต่างประเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละระดับมีความจำเป็นต้องใช้สารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นรายงานการค้นคว้า สืบค้นและวิจัยในการปฏิบัติไม่เท่ากัน จะเห็นได้จากผลการวิจัยว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่ได้แสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นรายงานการค้นคว้า สืบค้นและวิจัยภาษาต่างประเทศเลย ในขณะที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีแสวงหารายงานการค้นคว้า สืบค้นและวิจัยภาษาต่างประเทศในระดับปานกลาง และเมื่อต้องการทราบต่อไปว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศรูปแบบดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาระดับแต่ละระดับว่ามีค่าใดบ้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบโดยวิธีของเซฟเฟ พบว่าไม่มีคู่ใดที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาษาของสารนิเทศ

จากผลการวิจัยพบว่า ภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาในแต่ละวัตถุประสงค์ ปรากฏผลดังนี้

ภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาในแต่ละวัตถุประสงค์ ซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดในประเด็นตรงกันคือ สารนิเทศภาษาไทย ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อค้นหาแลกเปลี่ยนความรู้ (ร้อยละ 58.0) เพื่อการนิเทศกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ 57.6) เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกร (ร้อยละ 57.5) เพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางการเกษตร และเพื่อใช้ประกอบการสัมมนาหรืออบรม (ร้อยละ 57.0) เท่ากัน เพื่อแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรในภาวะวิกฤต (ร้อยละ 56.9) เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ (ร้อยละ 56.3) เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการ (ร้อยละ 55.3) เพื่อศึกษาวิจัย (ร้อยละ 54.9) เพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุสำหรับการฝึกอบรม (ร้อยละ 54.4) และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ

(ร้อยละ 51.9)

เมื่อพิจารณาภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหากับสมมติฐานที่ตั้งไว้พบว่า วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศไม่มีผลต่อภาษาของสารนิเทศ เพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ว่าจะแสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ใดต่างก็แสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาไทยเป็นลำดับแรก และรองลงมาคือภาษาอังกฤษ

จากสมมติฐานที่ว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาภาษาของสารนิเทศแตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ กองที่สังกัด ตำแหน่ง ระดับ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และระดับการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาภาษาของสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกองต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ ภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรกคือ ภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ กองส่งเสริมธุรกิจเกษตร (4.75) สำนักงานส่งเสริมการเกษตร (4.50) กองส่งเสริมพืชสวน (4.38) กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (4.33) กองส่งเสริมพืชไร่นา (4.27) กองขยายพันธุ์พืช (4.24) กองแผนงาน (4.07) และกองพัฒนาการบริหารงานการเกษตร (4.00)

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาภาษาของสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำแหน่งต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ ภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรกคือ ภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ นักวิชาการเกษตร (4.40) หัวหน้าฝ่าย (4.35) เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม (4.25) ผู้อำนวยการศูนย์ (4.17) เจ้าพนักงานการเกษตร และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน (4.00) เท่ากัน

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาภาษาของสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ ภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรกคือ ภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ 5 (4.41) ระดับ 7 (4.39) และระดับ 6 (4.25)

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาภาษาของสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างช่วงกัน ปรากฏผลดังนี้ ภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรกคือ ภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ย

ตามลำดับดังนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี (4.44) 3 ปี - 6 ปี และ 7 ปี - 10 ปี (4.39) เท่ากัน และมากกว่า 10 ปี (4.29)

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาภาษาของสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับการศึกษาต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ ภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรกคือ ภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ระดับปริญญาตรี (4.39) ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (4.38) และระดับสูงกว่าปริญญาตรี (4.25)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า กองที่สังกัด ตำแหน่ง ระดับ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อภาษาของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา เพราะเมื่อพิจารณาค่า F prob ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศภาษาไทยและภาษาอังกฤษของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความทันสมัยของสารนิเทศ

เมื่อเปรียบเทียบความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาในแต่ละวัตถุประสงค์ ปรากฏผลดังนี้

ความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาในแต่ละวัตถุประสงค์ ซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดในประเด็นตรงกันคือ สารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์ 6 เดือน - 1 ปี ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรในสภาวะวิกฤต (ร้อยละ 26.3) เพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางการเกษตร และเพื่อค้นหาแลกเปลี่ยนความรู้ (ร้อยละ 26.1) เท่ากัน เพื่อการนิตกกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ 25.9) เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการ และเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ (ร้อยละ 25.8) เพื่อศึกษาวิจัย และเพื่อใช้ประกอบการสัมมนาหรืออบรม (ร้อยละ 25.7) เท่ากัน เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกร (ร้อยละ 25.6) และเพื่อพัฒนาสิ่งพิมพ์และวัสดุต้นวัสดุสำหรับการฝึกอบรม (ร้อยละ 25.5) ส่วนจำนวนรองลงมาคือ สารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์มากกว่า 2 ปี ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์อื่น (ร้อยละ 28.6)

เมื่อพิจารณาความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหากับ สมมติฐานที่ตั้งไว้พบว่า วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีผล ต่อความทันสมัยของสารนิเทศเพียงเล็กน้อย คือ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ว่าจะ แสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ใดต่างก็แสวงหาสารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์ 6 เดือน - 1 ปี เป็นลำดับแรก แต่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ อื่นๆ แสวงหาสารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์มากกว่า 2 ปี เป็นลำดับแรก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะในทางการเกษตรถือว่าความทันสมัยของสารนิเทศอยู่ในระยะ 6 เดือน - 1 ปี การแสวงหา สารนิเทศเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องอาศัยสารนิเทศที่มีความทันสมัย ในช่วงดังกล่าวนี้

จากสมมติฐานที่ว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศ แตกต่างกันตามลักษณะของบุคคล ได้แก่ กองที่สังกัด ตำแหน่ง ระดับ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และระดับการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกองต่างๆ แสวงหา ปรากฏผลดังนี้ ความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมี ค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเป็นลำดับแรก คือ อายุการตีพิมพ์ 0-6 เดือน โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ ดังนี้ กองส่งเสริมธุรกิจเกษตร (4.00) สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาค (3.83) กองแผนงาน (3.79) กองส่งเสริมพืชสวน (3.73) กองขยายพันธุ์พืช (3.65) และกองส่งเสริมพืชไร่ (3.53) ส่วนจำนวนรองลงมาคือ อายุการตีพิมพ์ 6 เดือน - 1 ปี ได้แก่ กองป้องกันและกำจัดศัตรู พืช (3.96) และอายุการตีพิมพ์มากกว่า 2 ปี ได้แก่ กองพัฒนาการบริหารงานการเกษตร (3.57)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละกองแสวงหาสารนิเทศ ที่ความทันสมัยต่างช่วงกัน เพราะเมื่อพิจารณาค่าของ F prob ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า ค่าเฉลี่ย ในการแสวงหาสารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์ 1 ปี - 2 ปี ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้ง 8 กอง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะลักษณะงาน ของแต่ละกองมีความแตกต่างกัน ดังเช่นผลการวิจัยที่พบว่า กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และกอง ส่งเสริมธุรกิจเกษตรแสวงหาสารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์ 1 ปี - 2 ปี ในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ย

สูงกว่ากองอื่น ๆ เพราะลักษณะงานของทั้ง 2 กองนี้ต้องเชื่อมโยงกับระยะเวลารายปี เช่น กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับโรคพืชและแมลงเพื่อวางแผนการอารักขาพืชในช่วงปีต่างๆ และกองส่งเสริมธุรกิจเกษตรต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการกระจายรายได้ในแต่ละปีเพื่อผลประโยชน์ของเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย และเมื่อต้องการทราบต่อไปว่าค่าเฉลี่ยในการแสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศช่วงดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละกองมีค่าใดบ้างที่แตกต่างกันบ้าง จึงทำการทดสอบด้วยวิธีของเซฟเพ ปรากฏว่าไม่มีค่าใดที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำแหน่งต่างๆ แสวงหา ปรากฏผลดังนี้ ความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรก คือ อายุการตีพิมพ์ 0-6 เดือน โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน (4.17) หัวหน้าฝ่าย (4.00) ผู้อำนวยการศูนย์ (3.80) เจ้าหน้าที่งานการเกษตร (3.78) และนักวิชาการเกษตร (3.64) ส่วนจำนวนรองลงมาคือ อายุการตีพิมพ์ 6 เดือน - 1 ปี 1 ปี - 2 ปี และมากกว่า 2 ปี ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม (3.33) เท่ากัน

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำแหน่งต่างๆ แสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศไม่แตกต่างกัน เพราะเมื่อพิจารณาค่า F prob ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่าค่าเฉลี่ยในการแสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์ต่างกันของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้ง 6 ตำแหน่ง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05.

เมื่อเปรียบเทียบความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับต่างๆ แสวงหา ปรากฏผลดังนี้ ความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรก คือ อายุการตีพิมพ์ 0-6 เดือน โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ 5 (3.91) ระดับ 6 (3.58) และระดับ 7 (3.57)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับต่างกัน แสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศแตกต่างกัน เพราะเมื่อพิจารณาค่า F prob ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า

ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาสารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์มากกว่า 2 ปีของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทั้ง 3 ระดับ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละระดับมีวัตถุประสงค์เพื่อนำสารนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน จึงต้องใช้สารนิเทศที่มีความทันสมัยต่างกันด้วย ดังที่ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ระดับ 6 และระดับ 7 ต้องการสารนิเทศอายุมากกว่า 2 ปี ในระดับมากเพราะต้องนำไปใช้ในการบริการทางวิชาการแก่เกษตรกร และเพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับ 5 ต้องการสารนิเทศเพื่อติดตามข่าวสารใหม่ๆ ทางการเกษตร จึงใช้สารนิเทศที่มีอายุการตีพิมพ์มากกว่า 2 ปีเพียงในระดับปานกลางเท่านั้น และเมื่อต้องการทราบต่อไปว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศช่วงดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละระดับว่ามีค่าใดบ้างที่แตกต่างกันบ้าง จึงทำการทดสอบด้วยวิธีของเซฟเพปรากฏว่า ไม่มีค่าใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานช่วงต่างๆ แสวงหา ปรากฏผลดังนี้ ความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรก คือ อายุการตีพิมพ์ 0-6 เดือน โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 3 ปี (4.13) 3 ปี - 6 ปี (4.00) มากกว่า 10 ปี (3.63) และ 7 ปี - 10 ปี (3.46)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างช่วงกัน แสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศไม่แตกต่างกัน เพราะเมื่อพิจารณาค่า F prob ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ช่วง ไม่มีค่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับการศึกษาต่างๆ แสวงหา ปรากฏผลดังนี้ ความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับต่างๆ เป็นลำดับแรก คือ อายุการตีพิมพ์ 0-6 เดือน โดยมีค่าเฉลี่ย

ตามลำดับดังนี้ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี (3.76) ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (3.75) และระดับปริญญาตรี (3.63)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีระดับการศึกษาระดับต่างๆ แสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศไม่แตกต่างกัน เพราะเมื่อพิจารณาค่า F prob ที่มีค่า ≤ 0.05 พบว่า ค่าเฉลี่ยในการแสวงหาความทันสมัยของสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาทั้ง 3 ระดับ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แต่เมื่อส่งแบบสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มักต้องออกไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ต่างจังหวัดและต่างประเทศ จึงมีผลทำให้เก็บข้อมูลได้ล่าช้ากว่ากำหนด และมีปริมาณน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร

จากปัญหาที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ประสบคือ แหล่งสารนิเทศอยู่ห่างไกลมาก ผู้บริหารควรคำนึงถึงปัญหานี้แล้วจัดทำนโยบายให้บริการถึงตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยตรง เช่น ทำบริการข่าวสารทันสมัย และบริการหน้าสารบัญวารสาร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้สารนิเทศที่ตนเองสนใจได้อย่างรวดเร็ว

จากการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลประเภทผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเฉพาะสาขา กรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดกิจกรรมให้ความรู้โดยการใช้การบรรยายพิเศษและการอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอย่างสม่ำเสมอ

ห้องสมุดของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้แสวงหาความรู้ ดังนั้นห้องสมุดของกรมส่งเสริมการเกษตรจึงควรจัดบริการต่างๆ แก่ผู้ที่อยู่ห่างไกล เช่น จัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ และจัดบริการข่าวสารทันสมัย

จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์สถิติ สังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นแหล่งสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้มากที่สุด ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดให้มีการประสาน

ความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดกรมส่งเสริมการเกษตรและศูนย์สถิติ สังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อสามารถนำข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องการ มาใช้ได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศที่มีรูปแบบเป็นหนังสือ/ตำราภาษาไทยในระดับมากที่สุด ดังนั้นห้องสมุดทางการเกษตรในฐานะที่เป็นแหล่งสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้มาก จึงควรจัดหาสารนิเทศรูปแบบดังกล่าวมาให้บริการแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในปริมาณเพิ่มขึ้น

ส่วนปัญหาสารนิเทศเก่าและล้าสมัยเกินไประยะเป็นปัญหาที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบในระดับมาก ห้องสมุดกรมส่งเสริมการเกษตรจึงควรจัดหาสารนิเทศที่ทันสมัยทันเหตุการณ์มาทดแทนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนำไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังประสบปัญหาสารนิเทศที่ต้องการมักเป็นภาษาต่างประเทศในระดับมากด้วยเช่นเดียวกัน ห้องสมุดจึงควรมีบริการแปลเพื่ออำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการนำสารนิเทศไปใช้ นอกจากนี้ยังเป็นผลให้สารนิเทศภาษาต่างประเทศมีระดับการใช้สูงขึ้นด้วย เพราะผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาสารนิเทศภาษาต่างประเทศในระดับปานกลางเท่านั้น

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งขึ้นศึกษาการแสวงหาสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรในส่วนกลางเท่านั้น เพื่อประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในอนาคต จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมบางประเด็นดังนี้

1. ศึกษาการแสวงหาสารนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในส่วนภูมิภาค
2. ศึกษาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทางการเกษตรที่สังกัดหน่วยงานของรัฐบาล

และเอกชนในการให้บริการสารนิเทศแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร